

Maria kysset viften sin og stakk den igjen ned i vesken sin, og om ettermiddagen skulle gjestene reise.

Frøken Lybæk spurte Else om hun ikke ville følge med til stasjonen: — Det ser ut til at Maria har festet seg sterkt til deg.

Da Maria skulle gå ombord i toget omfavnet hun Else: — Jeg gleder meg til å se deg igjen, så hun.

Else sto stiv som en stokk.

— Husk ditt løfte om å besøke meg i Spania, ropte Maria fra kupevinduet. Hun hadde aldeles ikke gitt noe løfte, så Else så meget uforstående ut.

Toget bruste avsted og var snart ute av syne. Else følte seg lettet.

— Maria overdriver for mye, sa frøken Lybæk, da de kjørte tilbake fra stasjonen.

I pinsen

Det var nesten utrolig at hun bare hadde vært hjemmefra to måneder. Det kunne gjerne være like så mange år, syntes Else.

Så merkelig smått alle ting var blitt her hjemme. Først bakken opp fra dampskipbryggen, den sto for Else som mye mye større. Og skipper Tallåksens hus hadde krøpet uforståelig sammen.

For ikke å snakke om heiene. De var jo blitt så lave alle sammen. Der hun før syntes det var vanskelig å komme opp, der var det nå den letteste sak av verden.

Og dagligstuen hjemme virket også så mye mindre enn før, det var rent ut merkelig. Men med guttene var det annerledes, for så stor som Magnus var blitt da hun så ham på bryggen. — Hun kjente nesten ikke gutten igjen — og så fregnet — Else hadde tenkt seg at han hadde fregner, men det fikk da være måte på også.

Hun syntes forresten at alle brødrene hadde tapt seg, de hadde stått for henne som så meget vakrere.

Og så sto det tre solbrente, litt slampete gutter på bryggen og smilte opp til henne da båten la til.

Forresten, de ble penere når hun hadde sett på dem en stund.

Magnus hadde fremdeles sine smilehull. Og de andre var ikke verst de heller. Kjekke var de iallfall alle tre.

Men far og mor var akkurat de samme, akkurat på en prikk — og det var så forferdelig deilig.

Else hadde uendelig mye å fortelle om alt hun hadde opplevd disse to månedene.

— Det er nesten som om du har gjort en reise jorden rundt, sa hennes far.

Alle venninnene hadde hun truffet igjen, og de gjorde stor stas på henne, fordi de syntes hun var blitt så voksen og snakket nydelig østlandsk.

Og Else syntes nok også at det var forferdelig morsomt å treffe venninnene igjen, men enda

var det så rart at hun likesom ikke kunne komme riktig inn på dem alle igjen. Det var nesten som om hun ikke mere kunne more seg ved det de andre fant morsomt.

Mest gjorde nå det at hun lengtet etter Anne Katrine. Alltid var det noe hun hadde lyst til å fortelle henne.

Anne Katrine var til å stole på. Ikke sånn som alle disse venninnene her hjemme. Else visste at de gikk og sladret fra den ene til den andre. Alle sammen sladret.

Men du store verden, hun skulle ønske å vite hva Anne Katrine syntes om Christen Nygård!

Hun hadde jo kjent den gutten bestandig, og de hadde alltid vært gode venner, men neimen om hun hadde tenkt ham en tanke de to månedene hun hadde vært hos frøken Lybæk.

Og nå kom han her og sa at han hadde tenkt så ofte på henne og at han savnet henne om kveldene, når alle småpikene spaserte arm i arm i gatene, og gutten slo følge.

Han syntes ikke at kveldsturene var så snodige etter at hun hadde reist. Ja, det sa Christen Nygård.

For en raring, han derre Christen Nygård!

Han var forresten nokså pen, med blå øyne og bred hake med dyp kløft midt i.

Og kjekk var han. Hun husket en gang for to-tre år siden at det hadde ligget is inne på den indre havn. Men isen var gått opp, og det fløt mengdevis av store og små isflak inne mellom bryggene. Da hadde Christen Nygård hoppet fra det ene flaket til det andre. Lynsnar måtte han være, for ellers dukket isflakene under. Sjøsprøyten sto om ham der han bykset og hoppet med beksvarte sjøen under seg. Folk sto på bryggen og korset seg, men i land kom han. Da var han våt til opp under armene, men stolt som en hane.

— Jeg klart'n jeg, gutter, sa Christen Nygård med et strålende smil.

Ja, Else skulle gjerne vite hva Anne Katrine ville synes om ham.

Det hadde vært et lite selskap borte hos Thea Bruun. Christen Nygård kom og engasjerte til første dans — forresten hadde hun likesom på følelsen at han ville komme. Han satt ved siden

av henne hele tiden, men når han var nødt til å reise seg, sa han til Else:

— Pass på denne stolen, den er min!

Else lo sin trillende latter og likte det forferdelig godt.

— Du ler så snodig, sa Christen Nygård.

Så måtte Else le igjen.

— For når de andre ler, sier de likesom bare hum hum, sa Christen Nygård, men du kvitrer som en fugl, du.

Ja, sannelig likte hun ikke Christen Nygård fælt godt. Det var bare merkelig at hun ikke hadde tenkt en eneste tanke på ham i disse to månedene.

— Skal du reise igjen? sa Christen Nygård.

— Ja, jeg skal være hos frøken Lybæk i to år, sa Else.

— Æsj, sa Christen Nygård, og slo med stokken på stabbesteinene langs veikanten.

Mer sa han ikke, og mer behøvde han jo heller ikke å si.

— Jeg skal sitte på kontoret hos far et år, sa Christen og så skal jeg til England og Frankrike for å lære språk.

— Når kommer du hjem igjen da? spurte Else.

— Å, om en tre-fire år —

— Æsj, sa Else.

— Jeg fikk noe til konfirmasjonen, sa Christen, noe jeg aldri bruker, vil du ha det — det er visst noe som passer for piker.

Og han tok en bitte liten eske, pakket omhyggelig i papir, opp av lommen.

Else undret på hva det var.

Og så var det et lite gullherte.

— Vil du ha det? sa Christen.

— Så nydelig! Men får du lov til å gi det bort?

— Pytt, sa Christen uhyre overlegen med sine seksten år.

— Men er det rett å ta imot? spurte Else.

— Det er bare snodig hvis du vil ha det.

Så tok Else hjertet og ga ham hånden og taket.

Hun gledet seg til å vise Anne Katrine det, og undret seg på hva hun ville si om at hun hadde fått et hjerte av en gutt.

Men Else hadde travelt når hun skulle rekke

alle ting på tre dager. Hun måtte besøke alle de små stuene og hyttene til alle sine gamle venner, alle konene og losene og sjøguttene.

Forresten var det ikke mange sjøgutter som var hjemme nå ved pinsetider, bare Lars til Lissa, som gikk hjemme med det onde benet.

Men alle barna satt barbente og barhodet og lot seg brunsteke av solen på de lave, runde heiene. De gliste under sine hvite hårlugger til Else, alle kjente henne igjen og smilte til henne.

Og så reiste hun med faren i legevisitter, satt bak i karjolen, der den rullet på de harde, glatte veiene, mellom heiene innover landet. Undertiden tok de så av og inn på en smal bygdevei, hvor karjolen humpet over stener og ned i store hull, og grantrærnes grener dasket om hodet på dem.

Da lo Else sin trillende latter bak i karjolen.

For det meste fikk hun så lov til å følge med inn til de syke.

— Du har ikke ondt av å se sykdom og sorg her i verden, sa faren.

En gang fulgte hun med inn til en syk kone som lå alene i en krok. Da Else skulle gå ba

konen om at hun måtte be for henne.

Else ble stupende rød, Tenk, at hun ba henne om det.

— Vil du? sa konen og så på henne med de matte øynene.

— Ja, sa Else og nikket, slik hun pleide når hun var sikker i sin sak.

Da hun satt bak karjolen hos faren ba hun for konen, at Gud ville gjøre henne frisk igjen. Skjønt i grunnen syntes Else at det måtte være bedre for henne å komme til himmelen.

Det var første gang lille Else hadde bedt for andre enn far og mor og brødrene. Men dem ba hun for hver kveld, når hun da ikke sovnet fort og glemte det.

Da hun hadde vært hjemme i tre dager, kom det telegram fra Anne Katrine, at nå måtte hun endelig komme.

Alle syntes nok at hun hadde vært svært kort tid hjemme. Men så kom jo ferien snart for alvor, og så hadde hun jo også lyst til å besøke Anne Katrine.

Hun fikk en stor bukett pinseliljer og perleblomster med på dampskibet fra hagen hjemme.

Og Christen Nygård var på bryggen og ba henne kaste en blomst ned til ham da hun var kommet ombord. Hun kastet en pinselilje, men den falt i sjøen. Så sa Christen:

— Pytt, den synker ikke så fort, når båten er gått, tar jeg en pram og fisker den opp.

Og virkelig så hun ikke der lengst akter fra skibet at Christen Nygård sprang i en pram og rodde ut for å hente pinseliljen.

Christen Nygård var virkelig hyggelig. Og han likte henne best, det skjønte hun godt. Og det var fælt så gildt, likesom til å more seg over innvendig, slik at ingen andre visste om det. Skjønt hun ville fortelle Anne Katrine det, trodde hun.

Anne Katrine møtte henne på bryggen i Kristiania, og Else syntes at hun var meget vakrere enn noen av venninnene hjemme. Og så bar hun hodet så høyt.

— Jeg har lengtet etter deg, sa Anne Katrine. Jeg har aldri lengtet så meget etter noen før, ja unntagen far da.

— Og så er det så deilig, at jeg kjenner deg så godt at jeg kan si deg det, sa Anne Katrine.

Som de gikk oppover gaten, kom det en landauer med to hester kjørende. Både Else og Anne Katrine så med en gang at det var Maria og hennes mor som satt oppe i vognen.

Else stoppet opp, og ropte og vinket ivrig.

Maria satt dypt tilbakelent, hun var kledd i hvitt som vanlig med stor, hvit hatt med fjær.

Hun reiste seg opp fra sin halvtliggende stilling, men hilste matt, likegyldig. Så vendte hun straks igjen hodet mot den andre side, og den store vognen rullet raskt forbi.

Else tenkte på hva Maria hadde sagt, at det skulle være en fest å treffe henne igjen.

— Det var hjertevennen det, sa Anne Katrine. Nå kan du se, Else. Hun er falsk. Det så jeg i øynene hennes.

Else måtte le. Latteren gjorde Marias likegyldighet lettere å bære.

— Blås i henne! sa Else anstrengt muntert.

Men enda var det likesom det stakk litt. Forføngeligheten var såret.

Anne Katrines far hadde bygget et pent lite hus nede ved fjorden. Det var et nytt anlegg det hele. En hvitmalt liten villa med grønne vindus-

karmen og grønmalte vannbord, en bred, stor veranda ut mot fjorden med markise over, gule pinnestoler og lysbeisede havebord skinte blanke og nye.

På begge sider av huset skrånet de flate jordene nedover mot sjøen. Her var mager jord, gresset kort og ujevnt, men blåklokker og pres-tekraver viftet i brisen fra sjøen. Det luftet alltid litt der ute.

Lengst nede ved fjorden lå det en hvelvet skjekte på land, og der sto Anne Katrines far i skjorteermene og malte sin båt.

Lengere borte over de vide jorder lå andre små hus, og opp under åsen tittet det fram et tak og et vindu i et tømret hus borte i bjørkeskogen rett imot. Men borte på stranden lå hus i hus som en hel gate, med bitte små hager, der bodde fiskere og sjømenn hele året rundt.

— Hjertelig velkommen! sa Anne Katrines far, da Else og Anne Katrine var sprunget ned til båten for å hilse på ham.

— Jeg er så stygg på fingrene, så ta i hånden kan jeg nok ikke, men det er like hjertelig ment.

— Synes du ikke det er et pent hus jeg har

bygget? spurte han og så oppover mot huset, der det lå så friskt og nytt i sjøbrisen.

— Jeg har nå alltid tenkt på det og snakket om det stundimellom, at her skulle huset ligge — for nettopp sånn lå den stuen, der jeg ble født — likesom sånn litt oppe på jordet der. Her var ingen trær heller, og det er det jo ikke enda. Men se bare hvor rart Vårherre steller det, for her som jeg gikk med fisketrauet til far, her ønsket jeg selv bygge hus.

Slik sto skomakeren og pratet og malte på sin båt med sindige omhyggelige strøk. Det så ut til at det arbeidet ble likeså vel gjort som alt han ellers hadde fore.

Else og Anne Katrine hadde satt seg ned i gresset hos ham. Da Else spurte om hvilken farge båten skulle ha inni, sa han:

— Jeg hadde nå tenkt meg båten hvit med grønne esinger og tofter, men kanskje du ville ha den annerledes? spurte han plutselig Anne Katrine. Du kan få det som du vil.

— Nei, jeg synes at hvitt og grønt er så vakert, akkurat som huset vårt, sa Anne Katrine.

— Ja, det er stil over det, lo faren. Det var

gildt at du likte fargene, fortsatte han, for akkurat en sånn båt hadde konsul Wium den gang jeg var smågutt, og den båten har jeg tenkt på ofte.

— Og så et lite flagg bak i båten, foreslo Else.

— Å, nei sa han, jeg tror ikke det. Det blir likesom for storartet for småfolk.

— Nei da, sa Anne Katrine, flagg vil vi ikke ha i båten.

— Men i hagen, sa faren.

Det var så fritt å være her, syntes Else. De hadde ingen over seg, lå på vannet og nede ved stranden hele dagen. De var brunbrente av solen, slik stekte den på de åpne jordene og på fjorden.

Middagsmaten bestemte Else og Anne Katrine selv hver dag. Det var underlig ikke å ha noen over seg. Anne Katrine handlet alltid på egen hånd, var rask og grei og visste alltid straks hva hun ville.

Inne på stranden bodde mange unge, og oppe i villaene i løvskogen også. Alle sammen hadde sine båter og badehus nede ved fjorden, og vei-

en dit gikk rett ved siden av hagen.

Samme dag Else kom ble de kjent med to unge gutter som bodde borte på stranden et stykke. De lå i gresset nede ved båten hos Anne Katrines far og snakket med ham. Men Else forsto at de likte godt at Anne Katrine og hun kom der ned. Da reiste de seg og bukket dypt likesom for voksne damer.

Den ene var student og den annen kadett.

Else lo og moret seg over dem når hun og Anne Katrine var alene, fordi kadetten hadde en altfor stor nese, og fordi studenten alltid glodde på Anne Katrine.

— Vi liker dem ikke, gjør vi vel? sa Else til Anne Katrine.

— Nei, det er lite å like, svarte hun. Om ettermiddagen så de dem igjen nede ved båten. Da bestemte de at de ikke ville gå der ned, men holdt seg på verandaen.

Men så manøvrerte de to guttene det så snildelig at sannelig kom ikke faren gående med dem begge inn i hagen og opp på verandaen.

De var så forferdelig tørste.

Anne Katrine måtte finne fram selters og saft,

og der ble de sittende både lenge og vel.

Endelig gikk de.

— Jeg tror studenten gjør seg til for deg, sa Else.

— Puh, sa Anne Katrine og blåste, det kan han spare seg.

Nå syntes Else det var en passende anledning til å fortelle Anne Katrine om Christen Nygårds gullhjerte.

— Liker du ham da? spurte Anne Katrine.

Else visste ikke riktig hva hun skulle si til det.

— Da ville jeg ikke ha noe hjerte av ham heller, sa Anne Katrine.

— Jeg fortalte det ikke til noen hjemme heller, sa Else grunnende, forresten tror jeg at jeg liker ham også.

— Det gikk vel an å ta imot det da, sa Anne Katrine, men aldri har noen gutt gitt meg et hjerte, så jeg vet ikke noe om sånt.

Studenten og kadetten kom neste formiddag også. Else likte å bli sett på og vurdert som voksen dame, og satte pris på å fortelle at hun var femten år. Hun hadde fylt fjorten de dagene hun var hjemme.

Om kvelden kom en enkel mann med skreppe på ryggen og spurte etter Anne Katrines far.

— Det er jo fraktemann Endresen! ropte Anne Katrine.

— Far! Far! Endresen er her!

Det var en barndomskamerat til faren til Anne Katrine. De hadde lekt her på stranden sammen som gutter, men i livet var det gått dem forskjellig. Fraktemann Endresen satt borte i en avkrok med mange barn, var svakelig og fattig, men barndomsvennen, Anne Katrines far, var hans lyspunkt i livet.

— Jeg var klein, ser du, sa han til Anne Katrines far, riktig ille var det med meg, og doktoren sa at jeg trengte luftforandring.

— Åssen skulle jeg få luftforandring, tenkte jeg, men så falt tanken på deg — og fraktemannens ansikt lyste, og da sa jeg til kona:

— Jeg reiser til Lars jeg, — der er luft, sånn luft som jeg kjenner fra gammelt, sa jeg.

— Det var veldig hyggelig at du kom, sa skomakeren.

Anne Katrine tok skreppen: Vi har et sånt koselig gjesteværelse, fraktemann Endresen.

— Var det ikke det jeg sa til kona kanskje, når jeg kommer til Lars, så ordner det seg. Fraktemannen smilte over hele ansiktet.

De to gamle venner så over hele huset, og fraktemannen beundret hver spiker i veggen. Og rett som det var sa Anne Katrines far:

— Det var virkelig hyggelig at du ville komme og besøke meg.

De satt på verandaen og drakk kaffe, og fraktemannens bleke ansikt var et eneste smil.

Anne Katrines far hadde telegrafert til frøken Lybæk og spurt om de fikk lov til å være ennå et par dager. Og frøken Lybæk svarte ja.

Men Anne Katrine var igjen blitt så stille, slik Else kjente henne fra skolen.

Slik var hun overfor Else også. Når Anne Katrine var sånn bar hun hodet enda høyere enn vanlig. Det var noe stolt og høyreist ved hele skikkelsen.

Ikke minst var hun slik når studenten og kadetten kom. Utilgjengelig, nesten avvisende, men overfor faren og fraktemannen viste hun seg alltid blid, kunne stå lange stunder og holde faren om halsen.

Else grublet meget over hvorfor Anne Katrine var blitt så forandret. Kanskje hun er lei meg, tenkte Else. Jeg tror jeg vil reise. Beslutning og handling fulgte raskt på hverandre hos Else Beck.

— Anne Katrine, jeg tror jeg vil reise hjem, sa hun.

— Å nei, sa Anne Katrine overrasket, hvorfor vil du det?

— Jo fordi, fordi — du er fornærmet på meg, Anne Katrine.

— På deg! Hvorledes kan du tenke slik?

— Du er så forandret, sa Else, vil likesom ikke snakke og ikke vil du ut på sjøen mer heller.

— Det er bare, begynte Anne Katrine, Else, jeg er så stygg, du skulle bare vite.

Og så kastet Anne Katrine seg rett ned på verandabenken og hulket. Else skjønnte ikke noe.

— Jeg var så redd, hulket Anne Katrine. Jeg trodde at alle sammen, du også, Else — at dere syntes fraktemann Endresen er enkel og at det er rart at fraktemannen er fars venn, og at far er så glad. Kadetten og studenten gjør narr av ham, og jeg synes det er så leit.

— Men Anne Katrine da, begynte Else.

— Somme tider bryr jeg meg ikke det minste om det heller, avbrøt Anne Katrine henne, og det sterke, hovmodige uttrykk var der igjen.

— Vi er gode for det vi er.

Else forsto ikke at Anne Katrine var slik. Hjemme hos Else var det ikke slike brytinger. Det var da ingen ting å ta seg nær av at fraktemannen stakk kniven langt inn i munnen når han spiste, at han spyttet i ovnen, og at det luktet billig tobakk.

— Men jeg tåler ikke at folk gjør narr, sa Anne Katrine igjen.

— Blås i det! sa Else.

— For han er så snill, og det er ingen far er så glad i, som fraktemann Endresen. Og så har han det så vondt hjemme.

Om ettermiddagen sa studenten til Else da de satt nede ved stranden:

— Det er en meget fin herre som er på besøk i villaen der oppe nå.

— Det er ingen herre, det er fraktemann Endresen, sa Else alvorlig.

— Det er kanskje Anne Katrines onkel?

Nå var det i og for seg ikke noe å bli sint for et sånt spørsmål. Else tenkte siden på at i grunnen kunne hun ikke forstå at hun kunne bli så rasende. Hun reiste seg og det flammet opp i det lille ansiktet.

— Nei, det er ikke hennes onkel, sa hun, men det er en fattig, gammel mann, og synes du at han er for simpel for deg som er så fin, så vis aldri nesen din på verandaen mere. Det rår jeg deg til!

Så sprang Else oppover jordet.

Og hun som hadde latt som om hun var så voksen. Ja, slått på at hun var konfirmert også. Den hvalpete studenten som lå der og hånsmitte av fraktemann Endresen!

Men ikke ett ord sa Else til Anne Katrine.

Han fortjener det ikke, at jeg tier stille, tenkte Else, men så vil Anne Katrine gå og gruble i ukevis.

Hvor forskjellige menneskene er, tenkte Else, der kan Anne Katrine gå og gruble og tygge drøv og gremme seg i lange tider — og når jeg er lei meg en halv time for noe, og solen begynner å skinne, så glemmer jeg det alt sammen.

Om kvelden var de ute og rodde. Else og Anne Katrine, faren og fraktemannen.

Den hvite, nymalte båten gled fram, himmelen flammet i rødt og gult over de lave åsene, og sjøen lå som et blankpusset speil, den tok farge av himmelen. Det var stille og lydt ute på fjorden, der den lå gyllenrød, blank.

Anne Katrines far rodde sakte.

— Nå har vi det koselig, sa han.

— Vi har så, Lars, sa fraktemannen.

— Vi takker aldri nok, fortsatte skomakeren, ingen ting takker vi riktig for.

— Nei, vi gjør nok ikke det, Lars. Fraktemannen var enig.

Else lå foran i båten og stirret opp mot solskyene.

Takke for all ting! Nei, det gjorde jo hun heller aldri. Aldri hadde hun takket for det deilige hjemmet sitt. Det var noe som skulle være slik og som hun ikke behøvde å takke for.

Men siden Anne Katrines far hadde sagt det, så var det likesom så rart. Og Else bestemte seg til at hun nok ville takke Gud fordi hun hadde

så deilig et hjem — forresten ville hun takke for alt.

Om fire dager reiste Else og Anne Katrine tilbake til skolen.

Og sannelig var det ikke morsomt å se Søren Busunds gamle ansikt igjen på stasjonen, da hun og Anne Katrine kom tilbake til skolen.

Til byen for å selge gamle klær

Våren var kommet og gikk igjen. Oppe i bjerkelunden hadde hele jordbunnen vært et teppe av hvitveis, hasseltreets fine rakler svaiet så bløtt i den klare luften, og mellom de mosegrodde stenene oppe i liene tippet de mørkeblå blåveisene fram mellom det årsgamle, brune, krøllete løvet.

Else Beck hadde sprunget over de bløte, våte markene, hvor det sa svupp under benene for hvert skritt, slått ut med armene, skreket av fryd og kommet hjem med hele favnen full av hvitveis med svakt rosenrødt skjær i kronbladene.

Og da liljekonvallene begynte å blomstre ble det kappestrid om hvem som kunne finne de største bukettene til frøken Lybæks bord!

De gikk omkring og plukket store, duftende buketter og hele huset duftet av liljekonvall som